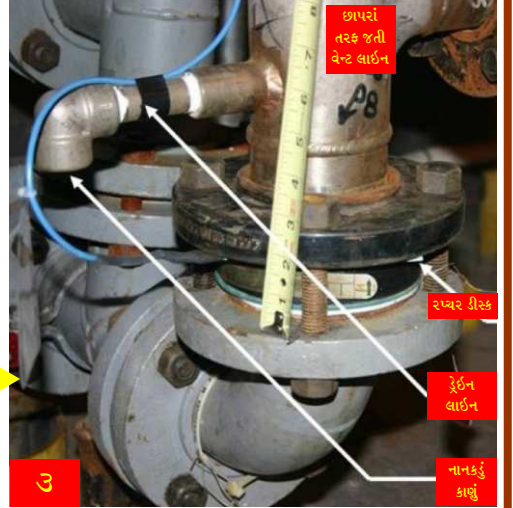
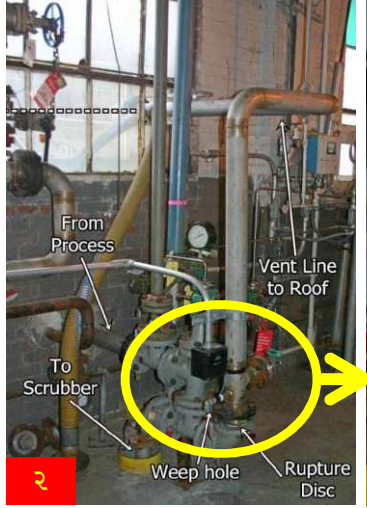

તમારા એલાર્મ ભયજનક છે ?

ઓક્ટોબર - ૨૦૧૭

તમે ઈસપની કથા “છોકરો જે વરૂ માટે રડ્યો ?” વિશે જાણો છો ? એક ભરવાડના છોકરાએ વારંવાર વરૂ આવ્યું મારા ઘેટાને બચાવો એવું ખોટું બોલીને ગામવાસીઓને દોડાવ્યા, પરંતુ ખરેખર વરૂ આવ્યું જ ન હતું. થોડાક સમય પછી ગામવાસીઓ એ તેના અવાજને ધ્યાન આપવાનું બંધ કર્યું. એક દિવસ સાચું જ વરૂ આવ્યું (૧). છોકરો એ ફરીથી મદદ માટે ભૂમો પાડી, બધાંને લાગ્યું, આ એક વધારે ખોટો એલાર્મ છે. કોઈ મદદમાં ન આવ્યું અને વરૂને ઘેટાનું જમણ મળ્યું. કેટલીક અંગ્રેજી આવૃત્તિની ૧૫મી સદીની કથા અનુસાર, વરૂ છોકરાને પણ ખાઈ ગયો - જે કદાચ પ્રક્રિયા કારખાનામાં એલાર્મની અવગણનાને કારણે સંભવિત પરિણામ સાથે બંધબેસતું છે.

તમારા પ્લાન્ટમાં એવાં એલાર્મ લગાવેલા છે જે અવિશ્વસનીય હોય, ઘણી વખત ખોટા એલાર્મ આપતા હોય જે બગડી ગયેલા સેન્સર અથવા સામાન્ય ઓપરેટીંગ સ્થિતિની ખૂબ નજીક સેટ કરેલા હોય ? તમે એ ધ્યાનમાં રાખ્યું કે જો આમાંથી એકાદ અવિશ્વસનીય એલાર્મ સાચો પડી જાય, જે અગત્યનું વીચલન દર્શાવે જેમાં પગલાં લેવા જરૂરી હોય ? અથવા તમારી પાસે ઉપદ્રવી એલાર્મ છે જે નાનકડું પ્રક્રિયાનું વીચલન દર્શાવે જેના માટે કોઈ પ્રતિક્રિયા જરૂરી નથી ? જો તમને આવા ઘણા બધાં એલાર્મ આવતા હશે તો તમે કદાચ સાચા એલાર્મને ઓળખવામાં થાપ ખાઈ જશો.

યુ એસ રસાયણ સુરક્ષા પરિષદ (સીએસબી)એ ૨૦૧૦માં પશ્ચિમ વર્જનીયામાં આવેલા પ્લાન્ટમાં એક અકસ્માતની તપાસ કરી જેમાં એક એલાર્મની અવગણનાને કારણે પ્રક્રિયા બિલ્ડીંગમાં રસાયણ ફેલાયું (૨ અને ૩) મીથાઈલ ક્લોરાઈડ (ઝેરી અને જ્વલનશીલ વાયુ) ધરાવતા રીએક્ટરની રબ્બર ડીસ્ક ખુલવાથી વેન્ટ લાઈનમાં મીથાઈલ ક્લોરાઈડ છુટ્યો. રબ્બર ડીસ્કની રચના એવી રીતે કરેલી હતી કે જ્યારે ડીસ્ક ખૂલે ત્યારે એલાર્મ વાગે અને એ એલાર્મ વાગ્યો. પરંતુ ખોટા એલાર્મનો ઈતિહાસ નોંધાયેલો હતો, ડીસ્ક એકબંધ હતી તો પણ એલાર્મ વાગ્યા કરતો હતો. ઓપરેટરોમાં એવી જાણકારી ન હતી કે આ સાધનને અદ્યતન કરવામાં આવ્યું હતું. તેમણે તો એવું માન્યું કે આ એક બીજો ખોટો એલાર્મ છે. ડ્રેઈન લાઈનમાં એક નાનકડું કાણું હતું. જે પ્રક્રિયા કરતા મકાનની અંદર હતું. મીથાઈલ ક્લોરાઈડ આ કાણામાં થઈને બહાર છુટ્યો. પ્રક્રિયા મકાનની એવી જગ્યાએ જ્યાં માણસો સામાન્ય રીતે રહેતા નહોતા. આ ગેસ નીકળવાનું ૫ દિવસ સુધી ચાલ્યું રહ્યું. જ્યારે એક ગેસ ડીટેક્ટર જે બીજા રસાયણ માટેનું હતું તે વાગ્યું ત્યારે ખબર પડી. એક તારણ મુજબ લગભગ ૨૦૦૦ પાઉન્ડ (૯૦૦ કિગ્રા) મીથાઈલ ક્લોરાઈડ બહાર નીકળ્યો.

તમે શું કરી શકો ?

- ક્યારેય સુરક્ષા એલાર્મને અવગણશો નહીં. સુરક્ષા એલાર્મ માટે ચોક્કસ જવાબી કાર્યપદ્ધતિ હોવી જોઈએ. અને તમારે હંમેશાં આ કાર્યપદ્ધતિ નું પાલન કરવું જોઈએ. ખાત્રી કરો કે તમે જવાબી કાર્યપદ્ધતિને સમજી છે અને તે વિશે તાલીમ મેળવી છે.
- તમારી પાસે ઉપદ્રવી એલાર્મ, ખાસ કરીને સુરક્ષા એલાર્મ, જે ઘણાઘણા કરે અને એલાર્મની સ્થિતિમાં જ રહે, તો અંગે તમારા ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ અને ઓટોમેશન ઈજનેર અને મેનેજમેન્ટ ને જાણ કરો તથા આ સમસ્યાના નિરાકરણ માટે તેમની સાથે કામ કરો.
- તમારી પાસે એવા એલાર્મ હોય જેમાં જવાબ આપવાની જરૂર ન હોય, તો તમારા ઈજનેર અને મેનેજમેન્ટ સાથે કામ કરીને આવા એલાર્મ કઢાવી નાખો. એલાર્મ સેટ પોઈન્ટને બદલો નહીં, જો તમે તે માટે અધિકૃત ન હોવ તો.
- ખાત્રી કરો કે એલાર્મની રચના અને સાધનમાં કે એલાર્મના નક્કી કરેલા પોઈન્ટમાં કે એલાર્મની જવાબી કાર્યપદ્ધતિમાં કોઈપણ ફેરફાર કરો તો તેનું ઊંડાણપૂર્વક પૃથ્થકરણ તમારા પ્લાન્ટની સંચાલનમાં ફેરફારની કાર્યપદ્ધતિનો ઉપયોગ કરીને કરેલ છે. જેમાં બધાં જ લાગતા વળગતા માણસોને આ ફેરફારની જાણકારી અને આ ફેરફારને કારણે સુધારેલી કાર્યપદ્ધતિની તાલીમ સામેલ છે.

સુરક્ષા એલાર્મને અવગણશો નહીં - કદાચ તે ખરેખર વરૂ પણ હોઈ શકે !